

STEP: Partnerskap for bærekraftig overgang fra femårig grunnskolelærerutdanning til profesjonell lærer

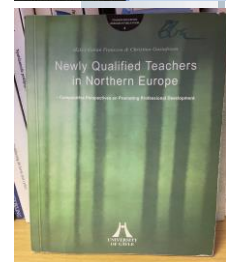
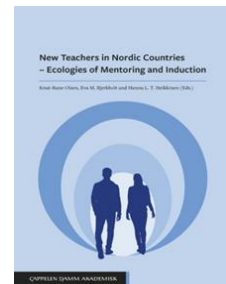
Forskning og politikkutvikling

Symposiet består av:

- Forskningsleder professor Eva Bjerkholt (USN): Bakgrunn, teoretisk grunnlag, partnerskap, formål og problemstillinger.
- Førsteamanuensis Yngve Antonsen (UiT): Forskningsprosjektet Relemast som del av kunnskapsgrunnlaget.
- Dosent Knut-Rune Olsen (USN): Foreløpige funn fra arbeidspakke 1 (WP1) om studentenes forventninger til arbeidet i skolen.
- Stipendiat Heidi Gilberg, foreløpige funn WP1 Det er sikkert at det er usikkert.
- Sofasamtale med partnerne ved seniorrådgiver Sissel Havre (UF), spesialrådgiver Jorun Sandsmark (KS) og professor Eva Bjerkholt
- Spørsmål og kommentarer

Bakgrunn for prosjektet

- Samfunnsutfordring: Tilgang på tilstrekkelig kvalifiserte lærere
- Nasjonalt nettverk for veiledning av nyutdannede
- Internasjonale nettverk
- Publiseringer nasjonalt og internasjonalt
- Ide: Forskningsinformert politikkutvikling
- Sentrale partnere bak utvikling av nasjonale rammer for veiledning av nyutdannede er aktører i prosjektet
- Internasjonale samarbeidspartnere i prosjektet
- Teoretisk inngang med kombinasjon av i forkant av forskningsfeltet med kombinasjon av aktivitetsteori og forskningssirkler

STEP: et kompetanse og samarbeidsprosjekt finansiert av Forskningsrådet (2021-2025)

- STEP skal utvikle forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om overgangen fra lærerstudent til lærer, for å bidra til kunnskapsbasert politikkutvikling knyttet til utvikling og implementering av nasjonale rammer for veiledning av nyutdannede lærere.
- Bidra til kunnskap om hvordan beholde dyktige lærere fra den femårige masterbaserte grunnskolelærerutdanninga i skolen

<https://www.usn.no/step>

STEP: Sentrale forskningsspørsmål

- hvilke **forventninger** studentene og deres framtidige kolleger, skoleledere og eiere har til de nyutdannede lærernes mestring av utfordringene de møter i skolen?
- i hvilken grad **de nyutdannedes faglige kompetanse og innsikt** i forskning verdsettes og tas i bruk i skolen?
- hvilke tiltak rettet mot nyutdannede lærere kan bidra til å beholde nyutdannede i yrket og inngå i en helhetlig strategi for karriereutvikling og kompetanseheving i skolen?
- **hvordan forskningsbasert kunnskap** kan bidra til å utvikle de nasjonale rammene for veiledning av nyutdannede lærere?

UiT The Arctic University of Norway

Solo, collaborative or collective? Newly qualified teachers' experiences of being stirred into induction practices.

Antonsen, Y., Jakhelln, R., Aspfors, J. and Bjørndal, K.E.W.

Yngve Antonsen

Institutt for lærerutdanning og pedagogikk

RELEMAST

- UiT først ut med masterutdanning for grunnskolelærere
- Har inspirert den nye nasjonale utdanningen
- Intervju med 42 studenter i grunnskolen etter ett år i skolen
- Analysert først induktivt – deretter deduktivt med PA-teorien

Metaforen: «Stirred in»

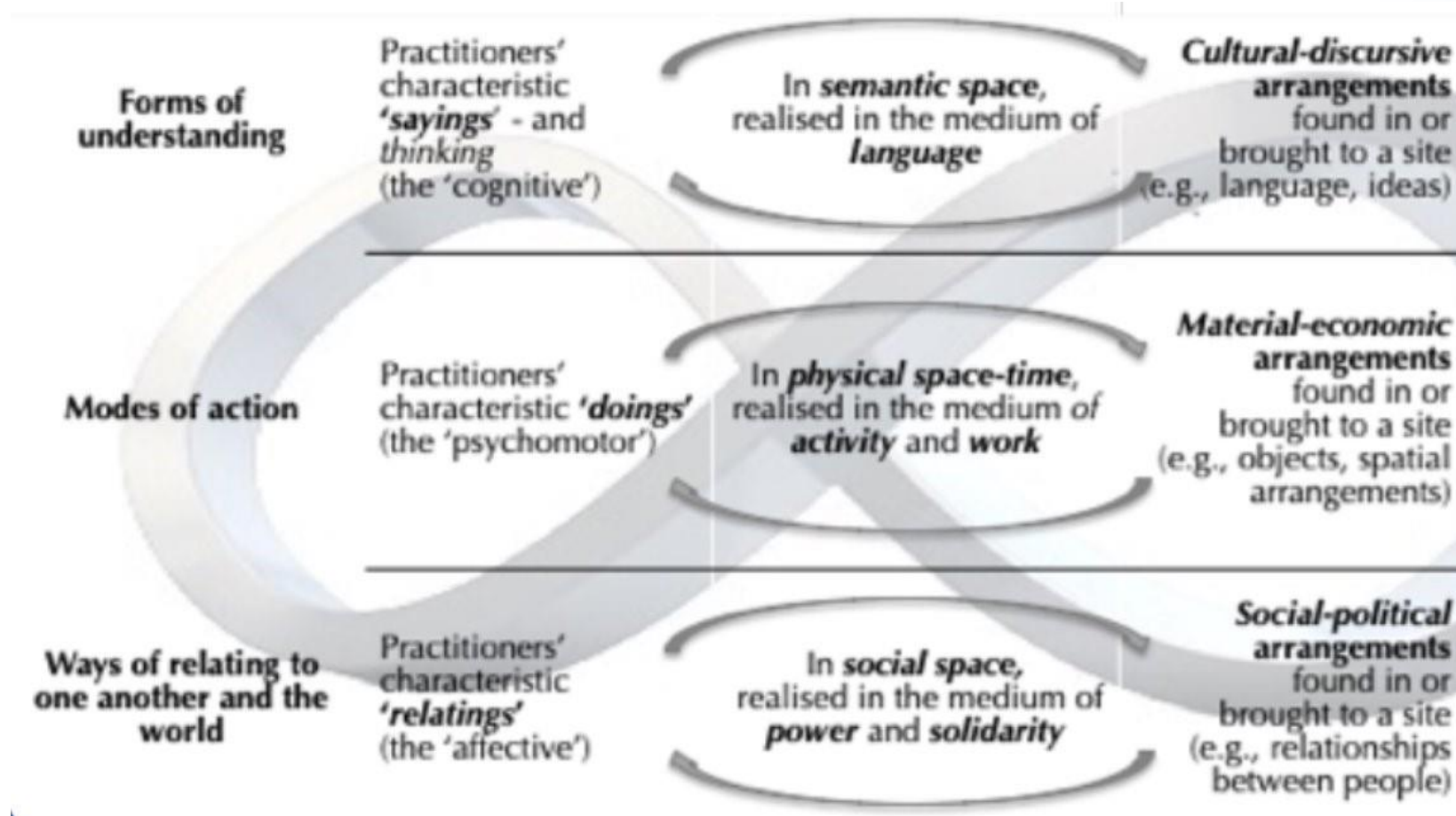
- The theoretical metaphor ‘stirred into’ practices involves the dynamics of entering and becoming a practitioner of a specific practice, in this case, the induction into a school (Kemmis et al., 2017).
- ‘what people learn is *practices*, not just *knowledge*’. Thus, to learn to know a practice is being initiated into a practice.
- The metaphor elucidates how they are learning and are initiated ‘into language games (sayings), activities (doings) and ways of relating to others and the world (relatings), and into how these hangs together in the projects of practices’ (Kemmis et al., 2017, p. 57).

Begrepene

- Ytringene (hva sies, det kognitive) medieres gjennom *kulturdiskursive arrangement* som språk, diskurser og tanker.
- Handlingene påvirkes av fysiske *materiell-økonomiske arrangement* som bygninger, bøker, teknologi, rammeplaner,
- Relasjoner medieres av *sosial-politiske arrangement* som for eksempel hierarkier, solidaritet og maktforhold.
- Disse arrangementene (kulturdiskursive, materiell-økonomiske og sosial politiske) er sammenvevd i hverandre og er også betegnet som et prosjekt av praksis.
- Dette er en teoretisk modell og i virkeligheten er ting mer sammenvevd.

Praxisarchitekturtheorien

Eksempler på Kollektive support (17 stykker)

- T27: (sayings) "If I have any questions, I know whom to ask in that particular knowledge area. It has gone a lot the opposite way too, where people have come and asked me. It's fun." (sayings).
- T30 (doings). In the beginning, everyone was like: 'Come and ask if there is anything you need help with', and then they suddenly came up with teaching plans I could try. I did not expect a sharing culture like this! This is just what I hoped for ... that you have so much support in your colleagues (T30).
- T49 (relations): "they have been very open and inclusive, and demonstrated great willingness to listening to us [newcomers], not because they are forced to it, but because they have a genuine interest in actually learning more from what we have to bring".

Collektive support og arrangementer

- cultural-discursive arrangements enabling their knowledge to be integrated into the common knowledge base. The teachers supported each other, and the NQTs knew whom to ask for advice related to different needs.
- T1: "We used to talk in the school about how well we complement each other . . . So together we represent varied knowledge, and I see their knowledge as equal to mine."
- Materiell-economic arrangements: T 46: I feel they are very competent, so to be able to go and knock on the door and ask teachers for the tenth grade about things they have done there that we in a way in the ninth will meet or that they have had, the door is always open there. Same for those who sit on the eighth
- social-political arrangements T4: "Everyone is so super, open, and inclusive, it has been really fantastic!"

Hva har vært utfordrende

- Vanskelig å bruke praksis arkitektur teori med rene intervjustudier
- Observasjon er bedre for å forstå praksis
- Vanskelig å kode data med begreper da alt henger sammen – vanskelig å skrive dem som resultater
- Enklere å bruke teorien i en diskusjonsdel i artikler/masteroppgaver.

tilleggs litteratur

- Kemmis, S., & Grootenboer, P. (2008). Situation praxis in practic. I S. Kemmis & T. J. Smith (Eds.), *Enabling Praxis* (pp. 37-62). Rotterdam: Sense Publishers.
- Kemmis, Stephen, Christine Edwards-Groves, Annemaree Lloyd, Peter Grootenboer, Ian Hardy, and Jane Wilkinson. 2017. "Learning as Being 'Stirred In' to Practices." In *Practice Theory Perspectives on Pedagogy and Education: Praxis, Diversity and Contestation*, edited by Peter Grootenboer, Christine Edwards-Groves and Sarojni Choy, 45-65. Singapore: Springer Singapore.
- Kemmis, Stephen, Hannu L. T. Heikkinen, Göran Fransson, Jessica Aspfors, and Christine Edwards-Groves. 2014. "Mentoring of new teachers as a contested practice: Supervision, support and collaborative self-development." *Teaching and Teacher Education* 43: 154-164.
<https://doi.org/10.1016/j.tate.2014.07.001>.

M-GLU-studentenes forventninger til arbeidet i skolen

Resultater fra en spørreskjemaundersøkelse høsten 2021

Knut-Rune Olsen, Un. i Sørøst-Norge

Noen forutsetninger for undersøkelsen

- Sendt ut til registrerte medlemmer i Pedagogstudentene: populasjon 1986 studenter, antall svar 532 (27%).
- To formål:
 - Kartlegge forventninger på det aktuelle tidspunktet. Mulig oppfølging M-GLU-5. studieår høsten 2022.
 - Etablere et referansegrunnlag som skal følges opp med studier 1. og 2. år som nyutdannet lærer.
- Ikke en direkte evaluering av utdanningen
 - Covid-effekt?
 - Implementeringseffekt?
- Mange utdypende studentkommentarer i datamaterialet

Hvilke forventninger har studenter i det siste studieåret i den femårige grunnskolelærerutdanningen til seg selv og møtet med elever, foresatte, kolleger og ledere i skolen?

- Hva antar de vil representere de største utfordringene?
- Hvordan vurderer de sine egne forutsetninger til å møte disse utfordringene?
- Hvilke tiltak mener de det kan være behov for med sikte på å støtte dem i overgangen fra lærerutdanningen til yrket som lærer?
- Hva mener de selv de kan bidra med i kollegialt samarbeid og i møtet med elevene?

Hva kjennetegner studentene?

- 74 prosent har jobbet som lærer før de startet utdanningen eller underveis i utdanningen
- 90 prosent hadde lærerutdanning på førstevalg
- 76 prosent planlegger å starte i jobb som lærer til høsten
- 11 prosent vil studere videre
- 7 prosent vil jobbe som noe annet enn lærer
- 3 av 4 er 25 år eller yngre
- 8 av 10 er kvinner

Forventninger til overgangen til læreryrket

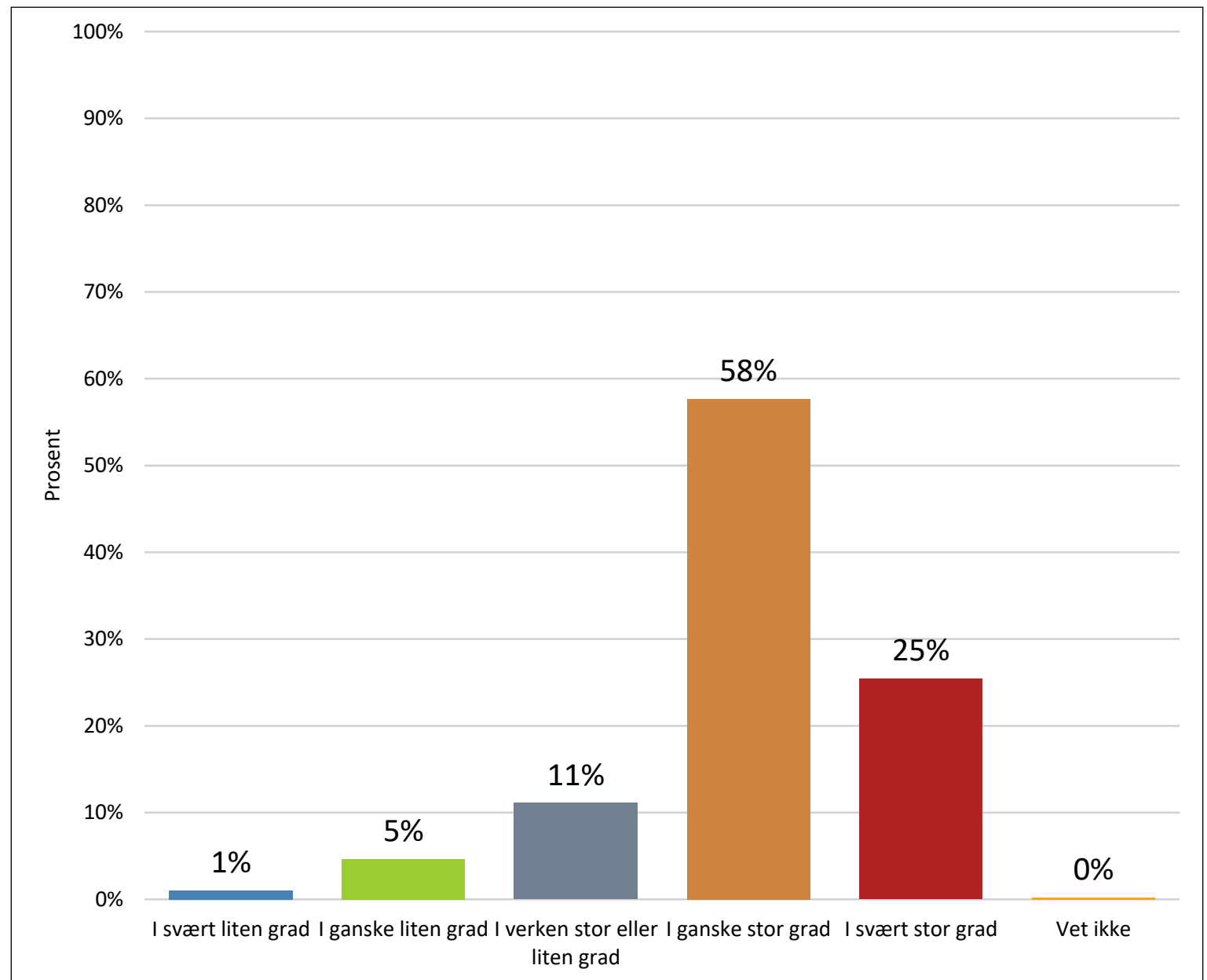
«Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?».

	Gjennom- snittskår	N
Jeg er forberedt på å måtte arbeide mye det første året	4,6	496
Jeg tror jeg vil trives i rollen som lærer	4,3	496
Jeg gleder meg til å begynne å arbeide som lærer	4,1	494
Jeg tror at jeg fortsatt arbeider som lærer fem år etter at jeg starter i jobben	4,0	496
Jeg er sikker på at jeg har valgt riktig yrke	3,9	496
Jeg tror at fordypningen jeg har i fag vil gi meg forutsetninger til å bli en bedre lærer	3,6	496
Gjennom lærerutdanningen har jeg blitt godt forberedt til å starte i jobben som lærer	3,0	495
Jeg tror arbeidet med masteroppgaven vil gi meg forutsetninger til å bli en bedre lærer	2,7	496

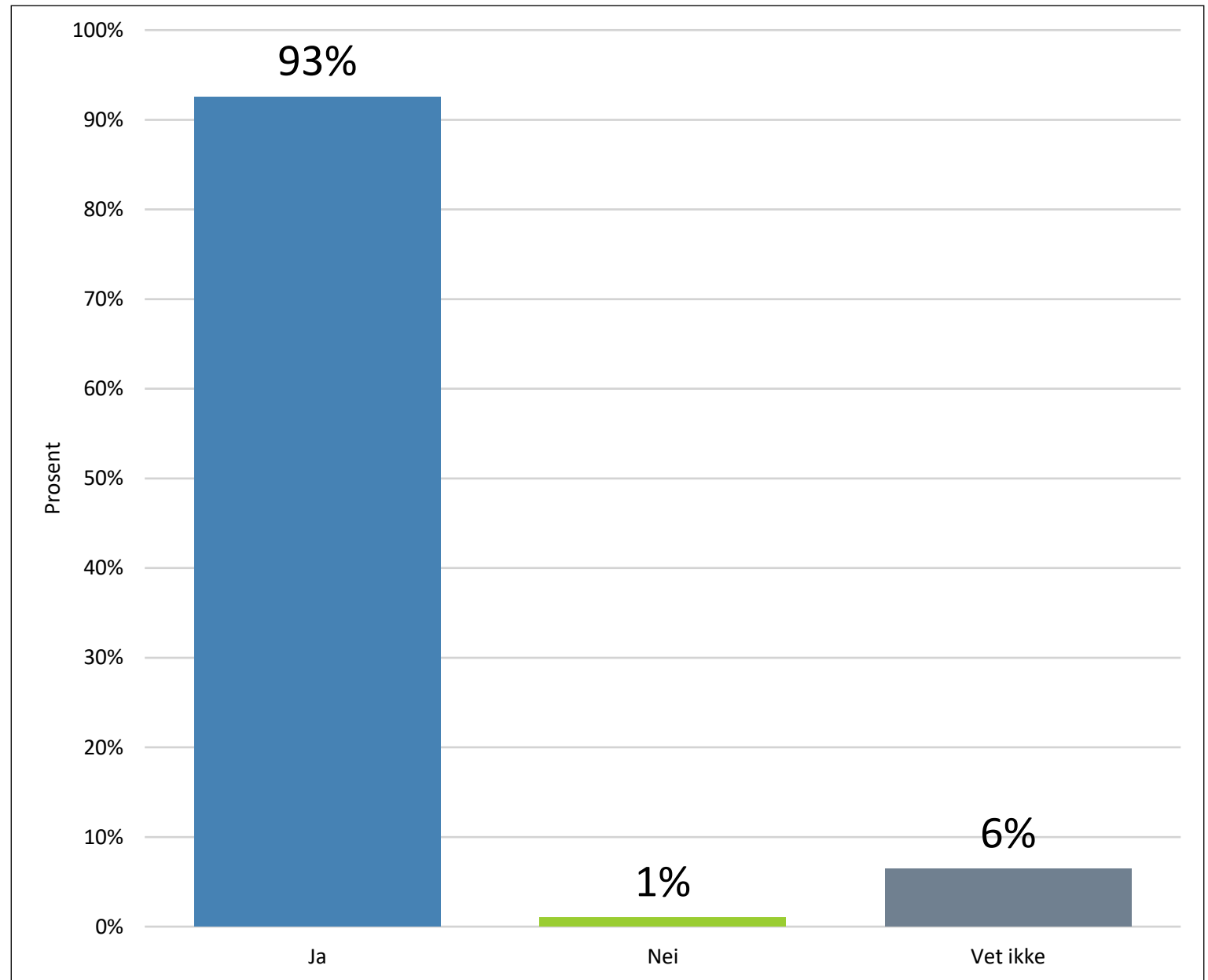
«Med utgangspunkt i årstrinnene i grunnskolen som utdanningen din retter seg mot: I hvilken grad føler du deg godt forberedt til å...»

	Gjennomsnittskår	N
Skape et godt læringsmiljø?	4,0	497
Undervise i skolefag du har fordypning i?	4,0	497
Undervise på trinnene som dekkes i utdanningen din?	4,0	497
Gi tilpasset undervisning?	3,5	497
Gjennomføre ulike former for elevvurdering?	3,4	497
Hjem-/skole-samarbeid?	3,0	497
Ha kontaktlæreransvar?	2,8	496
Tilrettelegge for elever med behov for spesialpedagogisk undervisning?	2,8	497
Tilrettelegge for elever fra språklige minoriteter?	2,8	497
Undervise i skolefag du ikke har fordypning i?	2,7	497
Undervise på andre trinn enn det som dekkes i utdanningen din?	2,7	496

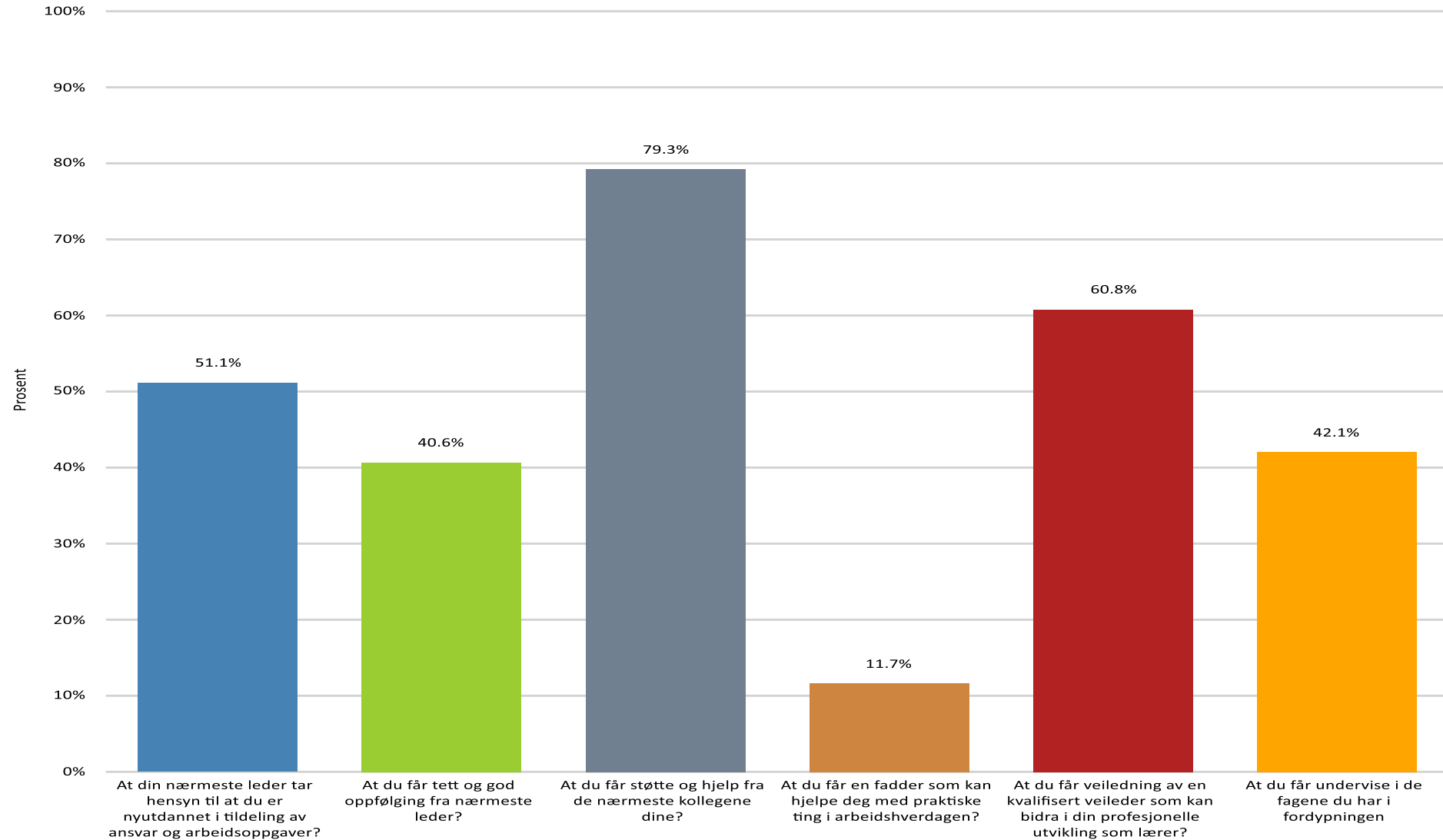
«I hvilken grad tror du overgangen mellom utdanning og yrke vil bli utfordrende?»

«Ønsker du å få
veiledning av en
kvalifisert
veileder de to
første årene i
arbeid som
lærer?»

Når du ser for deg ditt første år som lærer, hvilke av de følgende områdene vil være viktigst for deg? Velg inntil tre alternativer.

«Når du ser tilbake på den lærerutdanningen du er i ferd med å fullføre – hvor viktig har de følgende områdene vært for din læringsprosess?»

	Gjennomsnittskår	N
Møtet med elever	4,8	497
Praksisopplæringen	4,5	497
Veiledning fra praksislærer	4,4	497
Møtet med enkelte praksislærere	4,3	496
Samarbeidet med medstudenter	4,3	497
Egen studieinnsats	4,2	496
Undervisningen på campus	3,9	497
Møtet med enkelte lærere i undervisningen på campus	3,6	497
Veiledningen fra lærerutdannere i fag	3,5	493
Arbeidet med masteroppgaven	3,0	497
Nettundervisningen	2,8	496

«Hvilke av de følgende områdene tror du kan bli dine viktigste positive bidrag i samarbeidet med dine fremtidige kolleger? Velg de tre viktigste..»

	Prosent
Entusiasme og glød for elevenes læring og skolemiljø	82%
Vilje til å stimulere til elevmedvirkning og demokratiforståelse	49%
En kritisk-analytisk og utforskende tilnærming til undervisning og læring	44%
Kompetanse om tilpasset undervisning	26%
Oppdatert profesjonsfaglig digital kompetanse	26%
Forskningsbasert fagdidaktisk kompetanse i dine fordypningsfag	25%
Forskningsbasert pedagogisk og didaktisk kompetanse	25%
Kompetanse i hvordan gjennomføre forskningsbasert utviklingsarbeid	13%

Noen foreløpige konklusjoner

- Betydningen av støtte fra nære kolleger og en kvalifisert veileder rangeres høyest med tanke på profesjonell læring og utvikling.
- Studentene verdsetter den faglige fordypningen utdanningen gir, men:
- De forventer å måtte undervise i flere fag enn det de har fordypning i.
- Vurderer sine generelle didaktiske forutsetninger som gode, men opplever usikkerhet mht. de spesialpedagogiske utfordringene.
- Er usikre mht. kontaktlærerrollen, samarbeid med foresatte, IOP, administrative oppgaver.
- Masteroppgaven status høsten 2021:
 - Lave forventninger til det faglige utbyttet av arbeidet med masteroppgaven (dybde vs. bredde)
 - Svært få ser på seg selv som framtidige «forskende lærere».

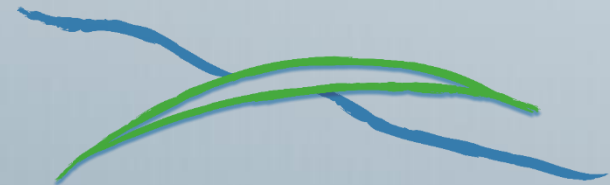
Det er sikkert at det er usikkert-

Hvordan kan vi møte usikkerhet
hos lærerstudenter?

Heidi Gilberg

Stipendiat

Universitet i Sørøst-Norge

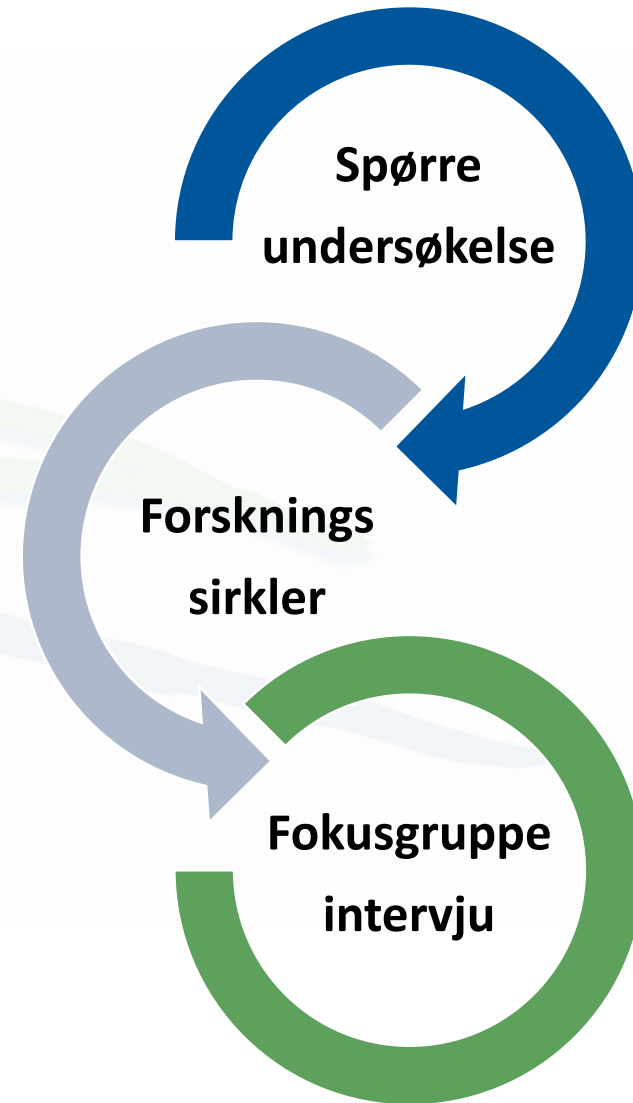
«Jeg synes det er mye usikkerhet rundt hva rollen som lærer faktisk innebærer, og hvilke ting som vi IKKE har lært på universitetet.»

Lærerstudent

- Mange studenter opplever at de er usikre, bekymret og opplever et høyt nivå av stress og psykiske belastninger. (SHoT – undersøkelsen 2021)
- Her vil **stress** knyttet til **usikkerhet på egen kompetanse** belyses nærmere basert på foreløpige funn i spørreundersøkelsen.
- Føler seg **lite trygge på seg selv** og er betenkte over ansvaret de får som lærere.

Forskningsdesign

- **Metodetriangulering**
- **Kvalitative svar i en kvantitativ spørreundersøkelse**
- **Deltagende observatør** og transkriberte opptak av dialoger fra **forskningssirkler**
- **Fokusgruppeintervju** med studenter

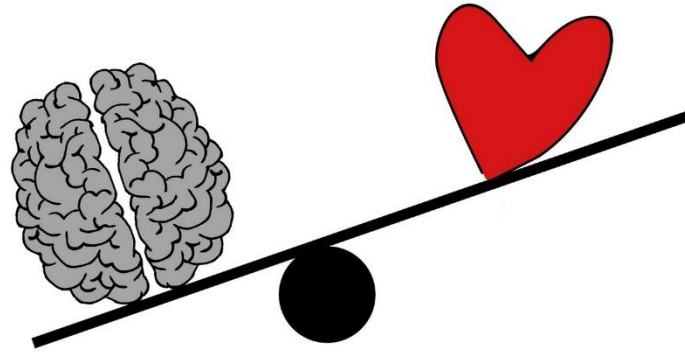

Teoretisk rammeverk

- **Koherens** (Sense of coherens – COS –) Antonovsky (1987)
- Mestringsverktøy til å kunne se hvordan meningsfulle sammenhenger kan bygges ved hjelp av **begripelighet, håndterbarhet** og **meningsfullhet**.
- **Lærings- og mestringsperspektiv:**
 - Studenten som handlende aktør.
 - Relasjonell prosess

Foreløpige funn

Usikkerhet om utdanningen gir dem den nødvendige kompetansen til å møte de utfordringer de forventer å møte i skolen.

- 1) Uforberedt på «alt det andre»
- 2) Usikkerhet på egen rolle som profesjonsutøver.

1) Utrygge på «alt det andre»

Skolen som organisasjon

- Systemer og strukturer
- Skole-hjem samarbeid
- Relasjonsarbeid
- Håndtere elever med utfordringer
- Spesialpedagogikk
- IOP
- Kommunikasjon med andre instanser
- Hvordan de blir møtt som nyutdannede

2) Utrygge på seg selv i lærerrollen

- «I tillegg burde det fokuseres enda mer på **lærerrollens helhet**»
- «Lærerstudiet må ta seg selv mer seriøst. Du kan gå gjennom lærerstudiet uten å bli utfordret på **egen dannelse** overhodet»
- «flere av oss vil helst starte som faglærere, da vi **ikke føler oss "rustet" nok** til å gå rett inn i kontaktlærerrollen»

Vil jeg klare det?

- «Jeg synes det er vanskelig å si om jeg er blitt forberedt på det å bli en lærer. Mye for de det er så mange **deler av læreryrket jeg frykter** at jeg ikke har kjennskap til»
- «Jeg syntes også at det er **skummelt at det nå står psykisk helse** på lærerplanen, samtidig som vi lærerstudenter får ekstremt lite opplæring i dette»
- «For min egen del, så syns jeg det er **skummelt at såpass mange slutter** som lærer de første årene etter de har begynt å jobbe (...) Er man **mentalt og fysisk rustet og forberedt** så ser jeg for meg at flere hadde blitt»

- Hvordan kan studenter håndtere spenninger og usikkerhet og aktivt skape meningsfulle sammenhenger i utdanning og egen kompetanseutvikling?

- Begripelig
- Håndterbart
- Meningsfullt

Referanser

- Antonovsky, A. (1987). *Unraveling the mystery of health: How people manage stress and stay well*. Jossey-bass.
- Hatlevik, I.K.R og Havnes, A. (2017) Perspektiver på læring i profesjonsutdanninger – fruktbare spenninger og meningsfulle sammenhenger. I Mausestaden, S. og J.-C. Smeby, *Kvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse* (s.191-203). Oslo: Universitetsforlaget.
- SHOT – undersøkelsen 2021 [Microsoft Word - SHOT2021 endelig endelig utgave KJL\[3\].docx \(windows.net\)](#)